

Імперативи розвитку електронних бібліотек: pro et contra [Електронний ресурс] = Imperatives of the Electronic Libraries Development: pro et contra : матеріали міжнар. веб-конф. (м. Харків, 27 берез. 2014 р.) / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Наук. б-ка, Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна, Центр. наук. б-ка ; [за заг. ред. Н. П. Пасмор]. – Електрон. текстові дані. – Х., 2014. – Назва з титул. екрана.

УДК 027.7:004.5

ББК 78.347.61(4Укр-4Хар) + 32.973

ПЕРСПЕКТИВИ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В БІБЛІОТЕЦІ УНІВЕРСИТЕТУ

Павленко Т. Б.

Наукова бібліотека Харківського
національного медичного університету,
Україна, м. Харків

***Анотація:** На прикладі наукової бібліотеки Харківського національного медичного університету і з урахуванням потреб сучасного користувача окреслені перспективні завдання щодо впровадження та використання цифрових технологій.*

***Ключові слова:** цифрові технології, бібліотека університету, автоматизація, ІРБІС.*

Розвиток цифрових технологій змінює природу сучасної бібліотеки, яка перетворюється із сховища друкованих документів на автоматизований бібліотечно-інформаційний центр.

Сьогодні наукова бібліотека Харківського національного медичного університету (ХНМУ) забезпечує доступ до інформації незалежно від місця її зберігання і є справжнім навігатором у світі інформаційних продуктів і послуг.

Так, завдяки базі ІРБІС автоматизовано основні технологічні процеси бібліотеки – комплектування, каталогізацію, книговидачу; формується фонд електронних документів; працює Web-сайт бібліотеки, який є зручним інструментом та єдиним вікном доступу до власних і зовнішніх електронних ресурсів. Із метою просування бібліотеки створені і активно відвідуються

сторінки бібліотеки в соціальних мережах; сформовано інституційний репозитарій ХНМУ як відкритий архів інтелектуальних продуктів університетської спільноти.

Технології дають можливість інтегрувати електронні ресурси бібліотеки за допомогою єдиних посилань. Так, більшість гіпертекстових переліків матеріалів, наданих на сайті бібліотеки, містить адреси-ідентифікатори їх повних текстів, розміщених у репозитарії. Аналогічні ідентифікатори проставляються і в електронному каталозі бібліотеки при наявності подібного друкованого документа, що дозволяє користувачам переходити з бібліографічних баз каталогу чи покажчиків на сайті безпосередньо до повних текстів тих чи інших матеріалів у репозитарії.

На часі формування концептуально іншого бібліотечно-інформаційного середовища. З урахуванням потреб сучасного користувача окреслимо перспективні завдання щодо впровадження та використання новітніх технологій.

Створення власного інформаційного порталу за принципом Web 2.0. Основною метою проекту є надання користувачеві детальної інформації про ресурси і послуги бібліотеки, щоб безпосередньо з нього користувач мав якомога більше функціональності щодо використання цієї інформації. Реалізація ідеї можлива за допомогою багатофункціонального інтерфейсу з використанням відповідних програмних продуктів на Web-платформі. Це дозволить користувачам налаштовувати інтерфейс і проектувати власний дизайн Web-сайта та коментувати або тегувати його зміст; рецензувати бібліографічні записи у електронному каталозі; створювати власний віртуальний кабінет тощо. Бібліотека, у свою чергу, отримає дизайнерські рішення користувачів, їх критичну оцінку ресурсів та сервісів, а також спілкування з користувачами з урахуванням їх індивідуальності.

Створення власних повнотекстових баз даних. Особливу увагу треба звернути на колекції рідкісних та цінних видань. У фонді бібліотеки нараховується понад 6 тисяч примірників XVII – початку XX століть.

Найстаріший з них датовано 1672 роком. Унікальні та цінні видання є також на кафедрах університету. Основний спосіб збереження цих документів – переведення їх в електронну форму шляхом оцифрування і представлення в репозитарії ХНМУ. Створення подібної колекції через використання спеціального обладнання для сканування з технологією розпізнавання тексту і перетворення його на один із поширених форматів дозволить ввести в науковий обіг унікальні документи історичної та культурної цінності. Нагальною потребою є автоматизація створення бібліографічного запису в каталозі бібліотеки на основі аналізу повного тексту електронного документа. Варіантом створення такого програмного забезпечення є, наприклад, модуль ІРБІС «Повнотекстові бази даних».

Інтеграція з автоматизованою системою діловодства деканатів, відділу кадрів, бухгалтерії – є однією з проблем кожної бібліотеки, що знаходиться у складі вишу. Через принципові відмінності даних, структурованих і неструктурованих, з якими працюють система діловодства і бібліотека, така інтеграція можлива сьогодні тільки на рівні передачі обмежених наборів даних із підрозділу в підрозділ. Проте відомі варіанти створення єдиної системи діловодства для всіх структурних підрозділів університету.

В основі наданих пропозиції є самостійні програмні продукти, які можуть інтегруватися або доповнювати функціональність ІРБІС.

Аннотація: На прикладі наукової бібліотеки Харківського національного медичного університету і з урахуванням потреб сучасного користувача наведені перспективи впровадження і використання цифрових технологій.

Ключевые слова: цифровые технологии, библиотека университета, автоматизация, ИРБИС.

Annotation. On the example of the Scientific Library Kharkiv National Medical University Ukraine and the needs of the modern user outlined prospects for the introduction and use of digital technologies.

Key words: digital technology, the university library, automation, IRBIS.